DISSERTATIO QUINTA DE HUMANÆ MACHINÆ VITIIS AD IMUM VENTREM RELATIS, AC EJUS MAXIME VISCERA AFFLIGENTIBUS.

Quam
Divina favente Clementia,
Amplissimæ Facultatis Medicæ jussu,
PRÆSIDE
ELIA CAMERARIO,
PROF. ORD. MED. ET CONS. WIRT.
PRO LICENTIA
mmisque in Medica Arte Honoribus consequendis,
publicè defendet
JOH. FRIDERICUS MEGENHARD, *Uracens.*
Ad diem *Aug. A. MDCCXXVII.*

TUBINGÆ, literis JOSEPHI SIGMUNDI.



PRÆFATIO.



Ui pluribus jam abhinc annis Academiæ huic Celeberrimæ valedixeram, in eam nunc poſtliminiò redii, ut Medico Studiorum Curſui optatam imponerem coronidem; Selegi eum in finem congruum ſcopo meo Thema Diſputationis Inauguralis, utile in praxi, ac ſcitu neceſſarium quam maximè. Deus favere cœptis hiſce noſtris clementiſſimè dignetur!

Q. D. B. V.

AFFectu *Hypochondriaco* nihil magis eſt complicatum, intricatumque, in illo enim incredibili varietate ſymptomata omnis generis conjunguntur, nunc plura nunc pauciora, ita tamen, ut vix nominare aliquod liceat, quod accedere ad quoddam illius ſchema non poſſit; uti verò ſymptomata incredibili diverſitate inter ſe colligata deprehenduntur, ita graduum ea quoque multiplicitas eſt varietasque, ut claſſes ejus ſpeciesque infimæ tot ferè enaſcantur, conſpicianturque quot hypochondriacorum ſeſe offerunt individua. Uti enim ſexui

utrique commune eſt malum, illudque etiam fœminæ, bis quaſi ob connexa arctius uteri vitia, patiuntur, ita & nulli hominum generi aut conditioni parcit, ipſo mutabilior proteo, cum ſub infinitis ſchematum varietatibus eorum quoque in ſinu ac hypochrondiis, imò intima ſanguinis diatheſi latitat, quos ſaniſſimos alii nullaque infectos labe morbo judicarent. Licet autem Eruditorum maximè habeatur morbus, qui ſedentaria vita, lucubrationibus, nimia Spirituum aſſidua meditationum ſeriarum frequentia abſumtione, ac depreſſione, vigiliisque eosdem nimii diſſipantibus atque agitantibus, illius in ſe radices firmare ſolent; alios tamen æque ſolet torquere atque occupare, cum & oriatur ab aliis rerum non naturalium exceſſibus ac abuſibus; quid enim frequentius eſt, quam videre affectum hunc proteiformem enatum in iis, qui vel voracitate nimia, vel vini ingurgitatione immodica, aut aliis ingeſtorum pravis qualitatibus eum ſibi accerſunt, aut frequentius etiam in iis, qui mœrore, triſtitia, timoribus, frequenti iracundia, metuque anxio frequentius fatigant ſuos ſpiritus animales.

Iſta verò moleſtiarum ac Symptomatum farrago *hypochondriis* adſcribitur, quoniam in hypochondriis continentur illæ partes ac viſcera, quibus origo mali potiſſimum tribui ſolet; quæ ſcilicet, prout ſanguineam maſſam variè filtrant, percolant, à ſeroſa, ac bilioſa portione abundantiore liberant, ſicque ſanguinis vigorem conſervant, variè illum præparando, ac perficiendo, idque vel plenius, vel ſegnius, imò perverſe agunt, eo ipſo cudere ſolent cumulata illa Symptomata, cum ſcilicet eorum tonus rectè ſe non habet, chylusque & ſanguis non, ut par eſt, perficitur, ſed potius cruditates hic cumulantur, obſtructiones gignuntur, viſciditas humorum prævalet, indeque flatulentia enaſcitur, origo innumerarum moleſtiarum; ſic facilè prædominatur, chylo degenerante & aceſcente, viſcidum acidumque in primis viis, bile, quæ alias ſpicula ejus obviſcare, obtundere, mitigare, imò infringere debet, jam inertiore, minus activa, viſcidiore aut parciore; vel ex adverſo bilis exaltata nimis, acrimoniam concipit nimiam ac fervorem inducit humoribus, ſanguine orgaſtico ebulliente, lienem diſtendente ac quaſi obruente, in varias ataxias atque aggeſtiones intempeſtivas ruente, qui etiam ſtatus flatibus ſuis ſtipatus eſt, aliamque & ſibi convenientem exhibet ſcenam ampliſſimi hujus affectus; prout igitur nunc ſal fixius enixum prævalet ſulphureo principio, ac volatiliori ſali, aut acidum quoque huic prævalet, jungitur humoribus viſcidis ac pituitoſis, bilemque variè obtundit, variasque

que alias ſubeunt hæc principia heterogenea combinationes, ſtatus quoque variis Symptomatibus valde diſtinctus, in generalibus tamen affectus hypochrondriaci moleſtiis conveniens, exoritur, magis vel minus diuturnus, radicatus, ac moleſtus, gradibus innumeris varians, refractarius plerumque, proteiformis, nervoſum cumprimis Syſtema in conſenſum ditrahens, cujus conſenſus & communes ligatique inter ſe plexus tam diverſis per omnem corporis ambitum malis moleſtiisque ſimultaneis anſam præbent, in ipſos quandoque ſpaſmos, fortiores nunc, nunc verò mitiores erumpentes.

Non poſſibile eſt plenam affectus hujus deſcriptionem exhibere, ob innumeras iſtas variationes, aliqua tamen recenſenda ſunt; digeſtionis vitia, chyli cruditas, læſaque chylificatio potiſſimum ac primo loco ponenda ſunt, hinc & jejuni & à paſtu ciboque ſumto aliis affliguntur malis, vel iisdem exacerbatis variè ægri, quorum quandoque appetitus nimium augetur, aliquandò naturalis manet, aliàs verò magis minusve proſternitur atque imminuitur; chylo interim rarò ad perfectiorem coctionem deducto, & ſub ipſa chyli præparatione moleſtiis quoque ſe exerentibus; nunc ventriculi ardore, nunc cardialgia exurgente, ventriculi gravatio, preſſionisque ſenſus, aut ponderis, inflatio quoque ejus, ructus inde propulſi, vel cum vehementia, vel languidius quoque inde eluctantes, ac quaſi exhalantes, imò vel manibus, ac variis corporis motionibus expreſſi, nunc acidi, nunc nidoroſi, imò & inſipidi, & varia ratione ingrati, ac nauſeabundi; prout vel calida prædominatur cauſa, vel frigida, (hæc enim & præcipua eſt affectus *hypochondriaci* diſtinctio per omnem praxin conſtanter attendenda) hinc phlogoſes & à paſtu & in intervallis, vagi æſtus, quandoque & horripilationes, anxietates tum animi, tum corporis vitio magis excitati, à flatibus nunc, nunc à tenſionibus ſpaſmodicis pendentes; flatibus obortis, ac rugitibus murmuribusque ſe manifeſtantibus, ac torquentibus moleſtè ægros, etiam cum parciori cibo fuerint uſi. Accedunt quandoque vomitus tum ventriculo à contentis irritato, gravatoque, tum à conſenſu, ſpaſmo aliunde traducto, tum flatibus irritantibus, tum nauſea oborta, tum & affectibus animi variis; ejiciuntur verò & cibi, & cruditates, bilioſæ, pituitoſæ, ſeroſæ, acres, varii coloris, ſaporis, conſiſtentiæ ac fœtoris. Tarditatem alvi potiſſimum accuſant hypochrondriaci, & moleſtiſſimas ſecum excluſiones, imò extorſiones, expreſſionesque; ſunt ex adverſo quos fluxilior vexat alvus, in quibusdam à leviſſima occaſione datâ in cibo, potu, au-

ra frigida, corporis denudatione ſtatim rediens, in aliis rarior; ita ut & ſint, qui & adſtrictione pertinaci, & intempeſtiva laxitate alvi torqueantur æqualiter diſtinctis temporibus, nullamque ſervante mediocritatem. quin ipſo hoc tempore aliquem obſervavi, qui duriora cum labore ſcybala manè quovis egerit, per diem diarrhœa aliquoties ſuccedente, altero autem durioribus ſcybalis redeuntibus, & ſic porrò diutius continuante paradoxa egeſtione; Urinâ hypochondriacorum nihil mutabilius, nihil magis varium; nunc copioſa profunditur, nunc parca, imò parciſſima, hæcque eadem ſibi die poſſunt ſuccedere, potiſſimum à paſtu largior, & limpida ſæpe inſtar fontanæ cernitur; aliquando & naturalis, aliâs tinctior, nunc cum, nunc ſine ſedimento, nunc clara, nunc turbida, arenulis ferè ordinariè ſcatens rubicundis, cinnabarinis, paſſim innatantibus, ac ſe vitri quoque lateri affigentibus.

Dolores omnis generis patiuntur hypochondriaci, et ſi plures eſſent poſſibiles, de pluribus aliis ac novis quererentur; ita tamen ut quidam etiam excipiantur, ad minimum intervalla ſua habeant, in nonnullis ſatis diuturna, quibus de dolore nullo conqueruntur, aliis perpetuæ inſiſtentibus querelæ; nunc ipſum dolet hypchondrium, à flatibus, ſanguiniſque aggeſtionibus ortis variis tenſionibus, in liene, in colo, in meſenterii ac meſocoli plexibus, aliiſque locis vicinis, nunc in dextro, nunc in ſiniſtro latere exſerente ſe dolore, & migrante ſubinde ab uno in aliud, vel utrumque ſimul occupante ac ſtringente, nunc tenſivo, nunc gravativo, nunc punctorio, imò & pulſante quaſi dolore, ac ſubinde ardore; juncto nonnunquam tumore, inflatione, nunc pertinaciore, nunc vago, citoque evaneſcente, ac ſæpe redeunte, cum æſtu & tenſionibus variis, variè ſe extendentibus, & cum aliis partibus communicantibus; nec abdominis inflationes crebræ, tenſiones flatulentæ, tormina varia deſunt, nunc umbilici magis regionem infeſtantia, nunc & extenſa ſurſum ad ventriculi regionem, ac deorſum ad hypogaſtrii pubiſque partes, tractis in conſortium lateribus, imò dorſo, ſacro oſſe, lumbis, & coxa, ſterno etiam quandoque ac ſcapulis in conſenſum pertractis; ut taceamus frequentes artuum dolores hypochondriacis evenientes, & nephriticos quoque hinc enatos, ac combinatos; cephalalgia ipſis frequentiſſima eſt, aliique ſupremi ventris dolores, ac catarrhi, vertigines quoque, aurium tinnitus &c. Graviſſima quoque alia in malo graviore ac diuturniore accedunt mala, cacochymia, ſcorbutus, cachexia, icterus, colica, hydropis omnes ſpecies, tabes, maraſmus, epileptici inſultus, apoplectici denique ipſi haud raro colophonem imponunt malo.

Men

Mens in affectu *Hypochondriaco* plurima patitur, omnes animi affectus motusque sunt in iis magis inquieti, ob similem spirituum dispositionem, inde & ad munia sua obeunda sunt tardiores, minusprompti, ac ineptiores, (quanquam & eò lassitudo corporis justo major conjuncta conferat) Tristitia verò & frequentius & gravior eos affligit, transitque sæpius in *Melancholiam hypochondriacam*, malum molestum ac diuturnum, cujus uti plurimi sunt gradus, ita eorum tamen & varietas & major minorque intensio radices suas habent in suprà memorata sanguinis ac primarum viarum dispositione, quæ in animales quoque Spiritus transeundo istos phantasiæ vel errores, vel labores, ac passiones efficit; unde & facilitas ad lachrymas, earumque sæpe ubertas sequitur, in sexu maximè fœminino, in quo hysterica mala cum hypochondriacis arctissimè uniuntur, prout menses vel tardiores, parcioresve sunt, vel penitus sunt detenti ac obstructi, vel etiam cum nisu ac doloribus enormibus fluant, aut nimio fluxu spiritus debilitant, ac dissipant. Utrique verò sexui eadem ferè imminent symptomata etiam præcordialia, dyspnœæ, asthmata, tusses, cordis frequentes Palpitationes, imminentes lipothymiæ, etiam quandoque supervenientes, & capitis supra jam tacta, quibus & addere juvat narium hæmorrhagias, & quæ frequentissimè quoque in his subjectis eveniunt motiones hæmorrhoidales, vel inanes & in nisibus subsistentes, vel & apertis hæmorrhoidibus fluentibusque, aut etiam cœcis ac dolorificè tumentibus sine fluxu, aut tandem sequente illo, haud raro immodicis excretionibus in calidiore sanguinis ac ad fusionem & orgasmum prona dispositione. Febribus facilè tentantur epidemicè grassantibus, ac recidivis quoque facilius quàm alii expositi sunt. Habitus corporis hypochondriacorum est diversissimus, cum macilenti alii, ac tabidi ferè, alii carnosiore habitu, imò & obesiore paulò existant. Malum suas habet exacerbationes ac periodos, etsi minus statas; etsi & cum Lunæ phasibus, ac tempestatum variationibus solstitialibus, & æquinoctialibus connexionem aliquam habere visas.

Cæterum de sanguinea eorum massa, hujusque constitutione vix judicabis congruè ex sanguine è vena secta emisso, cum ille sæpe elegans, floridusque, imò nimis floridus compareat ob orgasmum, cum pejus habent, & fœdum referat spissior colorem, mitius urgente malo. Nihil verò eos lædit gravius, quam vitia diætæ, cibi viscidi, dyspepti, crudi, crassi, salsi &c. Vina acida, nimis calida ac spirituosa, nimia quantitate hausta, cerevisia non fermentata vel ad acorem desciscens & incli-

nans;

nans; animi gravia pathemata; excernenda intempeſtivè retenta &c.

Juvant autem plurima pro cauſarum & graduum varietate, animi corporisque congrui motus. Acidulæ prudenter adhibitæ, neque enim omnibus æquè ac promiſcuè ſunt utiles. Purgantia lenia aliis præferenda, nec tamen omnibus indiſcriminatim exhibenda. Emetica multa cum circumſpectione, nec promiſcuè danda, reſpiciendo ad toni ventriculi firmitatem reſiduam adhuc. Cæterum conveniunt ſtomachica, abſorbentia, blanda adſtringentia, Martialia mitiora, aperientia, nervina, roborantia, carminativa, aromatica leniora, enixa ſalia, nitrum, cinnabarina, tonica varia &c. Diæta cuivis diſpoſitioni ac temperamento congrua inſtituta. Quæ autem reperta memorant authores in cadaveribus defunctorum poſt diuturnas affectus hujus chronici paſſiones, de triſtibus potius ejus effectibus inſtruere nos poterunt, quam de genuinis mali cauſis; quæ inter referuntur, flaccidus ventriculus, tumida inteſtina, induratum pancreas, ſcirrhoſum meſenterium cum ſuis glandulis, ac ſubinde hydatidibus quoque, lien (cui plurimi omne hic malum tribuunt) ſæpius illæſus, quandoque etiam durus, corruptusque, uti & hepar; vaſa infarcta; polypi &c.

Hæmorrhoides cum affectu Hypochondriaco connexionem habent peculiarem, ſive cœcæ illæ ſint, ſive apertæ, uterque enim ſtatus cum infimi ventris viſcerum ac vaſorum habitudine vinculo arctiſſimo colligatus eſt, uterque ægrotis ſæpe moleſtiſſimus, cœcarum quidem hæmorrhoidum doloribus ſæpe redditis quaſi intolerabilibus, apertarum verò immodico fluxu periculum ac graviora minante, æquè ac intempeſtiva earundem ſuppreſſione.

Uti verò hæc de hæmorrhoidibus doctrina magni eſt momenti, ita penitius in eam inquirere, ac certiora de ea tenere principia intereſt diſcentium. Sunt enim notanda hic non pauca. Et cœcas quidem hæmorrhoides adſcribunt authores meliores venis hæmorrhoidalibus externis, quæ ramuli ſunt cavæ venæ, apertas autem ſuumque effundentes laticem hæmorrhoides internis potius, venæ portæ ramos conſtituentibus; quæ quidem utut frequentius ita ſeſe habeant, haud dubitandum tamen fuerit, cœcas hæmorrhoides, quæ ab externis ramis provenientes tactui ſe viſuique ſuo tumore ac dolore exterius manifeſtant, poſſe quoque accidere circa internarum hæmorrhoidum vaſa, ibique formatis aggeſtionibus ac collectionibus analogis ſummas ſæpe ægris creare moleſtias, eò tamen occultiores, ſuſpenſumque tenentes ſæpe medici animum,

animum, quò minus eò vel visu vel tactu attingere, doctaque solum conjectura penetrare in abdita ista naturæ laborantis molimina licet; pariter & fluxus hæmorrhoidum frequentissimè equidem ex internis hæmorrhoidalibus proveniet vasis, sine exclusione tamen externorum, quæ suum quoque effundere laticem vel ultrò, vel variis excitati apertique stimulis possunt.

Tumor scilicet vasorum & quidem adeò dolorificus contingit, cum aggestio sanguinis fit circa hæc vasa, sanguine ea promptitudine & copia non refluente per venas, quâ appellit per arteriarum surculos, hinc sanguis ille, sive jam sit spissior aut tenacior, sive tenuis, orgasticus, biliosus, aut flatulentia quasi turgens huc congestus, nec, ut par est, progrediens, distendit ramos illos hæmorrhoidales, inæqualiter quidem tumentes propter valvulas, incurvationes vasorum ac situm eorum varium inter alias partes; & ab ista potissimum intumescentia, nataque hinc fibrarum nervearum tensione emergit dolor ille cœcarum hæmorrhoidum sæpe intolerabilis, ita tamen ut nec rosionem atque irritationem acris illius sanguinis stagnantis excludamus, qui sic in inflammationem sæpe ruit, imò & suppurationem, si diutius constrictus sanguis viam, qua elabatur, reducaturve haud inveniat; aliâs enim, disposito eo mechanismo microcosmico, perrumpit ramulos minores, turgescens sanguis (ita ut vix opus sit, reserationem vasculorum semper ab acrimonia seri aut bilis morsicantis, & domesticum abstergentis parietum mucum repetere) atque extillat parcius largiusve quâ data porta. Ad varium verò hunc sanguinis vel tardantis, ac dolorem inferentis, vel fluentis statum conferunt, uti partim jam attigimus, partim triplex quasi species orgasmi, quorum unus vascula blandius aperiens leniter inde ac justa extillat proportione, alius ea perrumpens ultra modum largius profunditur, alius denique distendens vasa, urgens latera, convellens fibras, doloremque ac cruciatum inferens enormem, ita tamen, ut vasa maneant pertinaciter occlusa, neque iste tantum faciens in fibras tensas impetum sanguis ulla ratione exitum moliatur, etsi delinientibus variis, imò & stimulantibus frictionibus eum ad egressum invitantibus; partim contribuit ad istas motus sanguinei anomalias variantes, varia vasorum dispositio, fibrarum tensio, laxitas diversa, sensus fibrarum delicatus, nata hinc contorsio spasmodica irritationem augente distensione, dilatatione vasorum ac viciniæ, seu fibrarum iis connexarum, contiguarum & continuarum, unde sanguinis in

Syſtemate vaſorum Meſaraicorum ac hæmorrhoidalium congeſtiones, ataxiæ, ac tendentiæ diverſæ, vaſis quoque nimium diſtentis amittentibus fibrarum tonum ac elaterem, unde jam minus promoveri queat ſanguis in vena tali dilatata accumulatus. Orgaſmus verò ille non tam ſero bilioſo acri, quam ſanguineæ maſſæ integræ turgeſcenti & orgaſticæ, vaſorumque gravanti ſyſtema adſcribendus eſt; effluensque etiam ſanguis de maſſæ reliquæ diſpoſitione ac craſi teſtatur, unde & ſæpe floridus prodit, etſi à mora ſtagnationis majori vel breviori pendeat coloris varietas.

In utroque igitur hæmorrhoidum genere fit aggeſtio ſanguinis circa illa loca, ac collectio ejus, effluentis quidem ex apertis hæmorrhoidibus, ſive jam adſit ſimul protuberantia vaſorum turgidorum & intumeſcentium, ſive abſit illa, collecti autem, ac ſtagnantis pertinaciter in cœcis, ortis inde nodis vaſorum quaſi varicoſis, tuberculis paucioribus, vel pluribus etiam, ſatis interdum magnis ac figuræ non unius, dolentibus quandoque, & diverſiſſimo quidem doloris gradu tumoribus illis, alias verò & ſine dolore obſervandis; alia mariſcarum & condylomatum ratio eſt.

Tumentibus verò hæmorrhoidibus haud ſtatim determinaveris, an *cœcæ* eæ ſint futuræ, an aperiendæ ac fluxuræ, cum etiam iis intumeſcant, nunc diu, nunc brevius, nunc cum dolore, nunc ſine dolore, quibus fluere ſolent: etſi non eadem ſemper ſuccedant promptitudine ac facilitate; cœcæ verò intumeſcunt ſine ſubſequente fluxu vel apertione vaſorum, etſi anxiè ſæpe quæſita, optataque; occaſionem præbentibus vel externis quibusdam preſſionibus ac violentiis, uti equitatione diuturna in iis, qui ei aſſueti non ſunt, vel interno etiam ſanguinis orgaſmo ſolo, aut conſiſtentia ejus ſpiſſiore ad circulationem promtam minus apta vel propter gelatineſcentiam, vel propter viſciditatem ac tenacitatem; alvus quoque frequentius ac pertinacius adſtricta, indeque expulſæ magnis conatibus feces duræ ac intractabiles excitationi tumorum iſtiusmodi dant anſam, & quandoque partus laborioſior puerperarum. Hinc varium quoque exhibent ſchema ac figuram, nunc referentes varicoſam venam, ac nodoſam, nunc ſimplex referunt tuberculum; unde & forſan quibusdam pro ani procidentia aliquali poterunt haberi, ab aliis pro initio cujusdam abſceſſus hic colligendi, (poſſunt enim hîc abceſſus oriri tum per ſe, tum ex cœcis hæmorrhoidibus) potiſſimum tamen comparente tumore molli, lividoque; ſi autem doleat, vehementer ſanè dolet, auctis tormentis non à motu ſaltem quocunque, ſed & ab ipſa ſeſſione, unde novimus, qui diutiſſimè genubus innixi vitam inter dolores traxerint immanes, ægrotos; tum enim non nudum ac molle tuberculum eſt, plerumque junctum cum inflam-

inflammatione, quæ vel diſcuti iterum ac diſſipari poteſt, diſcuſſo ſanguine ſtagnante ac reſorpto in vaſcula, viamque circulationis maſſæ reliquæ, aut inveniente exitum, dum aperiuntur fluuntque hæmorrhoides, vel induratur tuberculum humore in illo inſpiſſato ac congelaſcente quaſi, vel etiam more plurimarum aliarum inflammationum, ubi ſanguis plenius ſtagnans moramque trahens abit in putreſcentiam atque in abſceſſum, eò cautius, curatiusque tractandum à Chirurgo, quò facilius neglectus iſtiusmodi abſceſſus, nec citò ſatis atque ab ipſis radicibus ac fundamento ſuo percuratus abire ſolet in *ani fiſtulam* ſatis dein daturam moleſtiarum, inducto lateribus ulceris callo, indeque nata effluxione puris perpetua; ut taceamus exempla tranſeuntis in gangrænam ſphacelumque hujusmodi inflammationis.

Præter verò inſignem ipſarum hæmorrhoidum cœcarum dolorem, alia illas mala ſequuntur partim & comitantur, ingens laſſitudo, dorſi ac lumborum quoque dolor, febrilia ſymptomata, æſtusque, ac horripilationes quoque aliquando, dyſpnœam etiam inferunt, & anxietates, varias ſtricturas ſpaſmodicas, imò ipſos in ἀκμῇ motus convulſivos, innumeras moleſtias aliâs hypochondriacas dictas, maciem, pallorem, cacochymiam, cachexiam, phthiſin, hujusque præambulam hæmoptyſin ſanguine in pulmonibus inveniente negatum in ano exitum. Prodeſſe cenſentur venæ ſectiones in pede inſtituendæ; aloëtica fluxum promovere apta cenſentur, non tamen ſemper in cœcis tutò danda; aliis aperitivis multum præferendis maximè in paroxyſmo tam dolorifico, ubi temperantia, delinentia, paregorica, emollientia, ex verbaſco, linaria, ſcrophularia variè adhibentur internè, externèque applicantur in fomentis, ſacculis, linimentis, unguentis; quò & commendant tanquam ſedativum factum ex theriaca linimentum cum cæpis; internè addenda abſorbentia, diluentia, temperantia, orgaſmum ſedantia, refrænantia, nitroſa, papaveracea &c. pinguia quidam commendant, quidam arcent, variantibus tamen caſibus variè pronunciandum, hæcque cum aliis combinanda pro re nata, maximè ſi appareat non amplius diſcutiendam eſſe inflammationem, ſed abituram in abſceſſum. Quid verò dicendum de apertione? illa ſanè non facilè ſcalpello tentanda ob mala inde metuenda, paſſimque obſervata. Cæterum hirudines & præſervativè ſedi applicant alii & curativè; quidam & lenes commendant frictiones.

Hæmorrhoidum aperiendarum eadem quà initia quædam & occaſiones eſt ratio, cum & præcedere plerumque ſoleant vaſorum intumeſcen-

mescentiæ, cum vel sine dolore, imò & cum pruritu quodam, (etsi quandoque sine his præambulis succedere ac fluere soleant) dante occasionem vel causa externa, motu, frictione assidua, aut pressione inter equitandum, aut alios labores, à purgantium, maximè aloëticorum abusu, eò autem gravius à violentis scammoniatis, colocynthicisque excitantur, etsi hæc cruenta excretio symptomatica sit, nec referri ferè mereatur ad periodicam hanc & suo modo criticam salutaremque saltem intentione, ut sic loquar, naturæ.

Neque omnibus promiscuè hominibus fluunt hæmorrhoides, ipsæ quoque nationes in hoc differunt, inter nos vix tam frequentes sunt ac in Italia, unde & nostri homines, nihil his in terris sentientes istas in regionibus illis motiones ac tendentias, imò & eruptiones facilè experiuntur; nam & inter nos longè plures tendentias illas hæmorrhoidales & ad ista loca tendentes nisus sentiunt, quàm quidem revera fluxum illum patiuntur aut consequuntur. Sexus verò uterque istis ad hunc locum aggestionibus subjacet, cum & fœminis contingant, non solum obstructis mensibus fluentes & aperiendæ, sed & sine isto defectu, sua sponte in intervallo illo, imò & tempore eodem ferè, & post illos, sed hæc omnia haud adeò inter nos frequenter sæpius saltem tendentias illas, & cœcarum hæmorrhoidum nisus experiuntur mulieres.

Patiuntur autem hæmorrhoidalia ista potissimum & præ aliis hypochondriaci, & scorbutici quoque, paucis ii omnes qui orgastico gaudent sanguine, aut simul viscidulo, acri, turgente, in numerosissimis abdominis vasculis tardius moto ac impediendo facilè, quò biliosa dicta dispositio confert, imò & illa quam vocant atrabilariam, unde mirum non est, si frequentius obtingant in calidiore regione, vinique calidioris usu; status verò ille orgasticus aliis dicitur plethora, plethora autem non pura, sed vel biliosa, vel serosa, vel cacochymica, quæ orgasmum potius dicit quàm veram plethoram, & juncta cum visciditate humorum innumeris vasculorum obstructionibus, viscerumque oppilationibus ansam subministrat ac materiam uberrimam.

Non verò eadem hæmorrhoidum etiam succedentium ratio est, cum pauciores sint ii, quibus fluxus ille ita sit ordinarius, ut certis definitisque redeat periodis, & quidem menstruis; plerique enim incertam in se deprehendunt excretionem, vix annuo quandoque spatio recurrentem, vel alio quocunque vago tempore, & prorsus inæqualibus intervallis, quandoque & rarissimè, prout scilicet occasiones, motionesque ex-

ternæ,

ternæ, vel internæ etiam causæ ac tendentiæ dederint occasionem frequentiorem, aut rariorem; ita ut in plurimis sola sæpe tendentia, gravatio, ac pruritus subinde in his partibus sine ullo unquam, aut cum paucissimis etiam ejus guttulis, sanguinis profluvio.

Est & quandoque aliquid ea in re hæreditarii, tractaque à parentibus dispositio, allegatis supra occasionibus externis, internisque eam excitantibus ætate paulò regulariter adultione; ubi autem semel tendentia ad has partes invaluerit, aliquid quoque consuetudinis enascitur, perpetuòque dehinc consuetam viam tendentiamque sub orgasmo quovis affectat aut stimulo, uti circa omnes observamus excretiones, naturam tritas jam aliquoties vias ac motiones haud facilè deserere, sed ad locum semel apertum facilè novo se conatu determinare; cumque in ἀκμῇ ætatis, & abundantia illi competente succorum eveniant, patet appropinquante senio ac orgasmo proin & plethorico habitu cessante eas desinere, nisi caloris abundantia, æstusque sanguinis suppleat ætatem, aut ejus nimia vel acrimonia, vel cachecticus quispiam fluor ultra consuetos terminos talem cieat excretionem non amplius vel congruam, vel tempestivam; etsi verò fluxus succedens avertere alia mala, corporique proficuus esse soleat, sive floridior ille prodeat, sive serosior, imò & nigredine quasi conspicuus, attenti tamen ad rem suam esse debent istiusmodi hypochondriaci his fluxibus obnoxii, ac invigilare ne turbent hoc naturæ molientis negotium reprimantve intempestivè, æquè enim hoc ipsis foret noxium, ac mensium cohibitio fœminis esse solet, imò ferè magis, cum fluxus iste jam orgasmos præsupponat in sanguinea massa, & acrimoniam plerumque viscid itatemque habeat comitem, facilèque, nisi circumspectè se gerant transire possit ipsorum status in Cacochymiam, imò cachexiam graviorem, aliaque mala; quemadmodum & diuturna mali habitudine, crebroque irritatis his partibus variæ enascuntur molestiæ, subinde & ipsa ani procidentia sub tenesmode urgentia & egestione sub nisibus hæmorrhoidalibus, imò & partium illarum inflammatio gravis, facilè transiens in gangrænam nisi maturo obviam eas consilio, vel natura adhuc vigore aliquo suo par sit resistendo, sæpe enim à crebrioribus illis, & largioribus fluxibus debilis fit æger, consumtis viribus, carnibusque.

Fluxus verò magis contingit tempore verno, atque autumnali, etsi & indistinctè evenire queat; fluunt autem ex vasis vel internis, vel externis, ex his etiam quandoque conspicuo modo, guttatim, imò rivu-

lo pleniore, aliquando & internæ & externæ ſimul aperiuntur; utrarumque cruor prodit vel ante, vel poſt alvi dejectionem, fecibus quaſi tinctis ſanguine, aut hoc illis adhærente, vel guttularum forma comitante aut ſequente, variè à ſcybalis impedito, aut etiam magis quàm par eſt irritato, & promoto; flatibus quoque rem ſubinde turbantibus, quibus potius adſcribendus videtur ſibilus, quem adſcribere nonnulli videntur hæmorrhoidum ſub hoc ſtatu effluxui. Quanquam & purus ſanguis ſubinde ſine fecibus excernatur, ſtimuletque alvum ad ſui depoſitionem. Quantitas enim ſanguinis, quæ hac via egeritur, valde eſt inæqualis, pro orgaſmi intenſione, abundantia ſanguinis ſub aggeſtione hac, hujusque majori niſu, ac humorum acrimonia, fluxilitate, ac ipſorum quoque oſculorum apertorum moderamine, patentia, ac laxitate; proque ipſa diætæ varietate, omnia enim calidiora, ſanguinem in tumeſcentiam adigentia, augent fluxum.

Imminentis fluxus indicium ajunt eſſe dolorem & ardorem dorſi, imò & ipſius abdominis, ſed incerta & hæc ſunt utrique hæmorrhoidum niſui, & efficaci, & inani communia; Melancholicos autem, aliosque hypochondriacos egregiè ſæpe juvat ac ſolatur ille fluxus, avertendo morbos, vel imminentes, vel jam præſentes; Præprimis melancholicorum ſymptomatum inferens mitigationem, uti & maniacos inde ſedatiores factos teſtantur obſervationes &c. Uti verò jam monitum eſt, circumſpecto diætæ regimine, uſuque moderato rerum non naturalium indigent, quicunque hoc tenentur fluxu, vel eum optant, aut præſtolantur, ſentientes tendentiam ad has partes ſanguinis turgeſcentis; inter remedia verò variis ſcopis martialia commendantur, anticachectica, tonica, abſorbentia, roborantia, orgaſmum intempeſtivum ac nimium temperantia, paucis, ſanguinis conſiſtentiam, mixturamque laudabilem conſervantia, cum uti jam diximus ſoleant hi fluxus ſenſim poſt ſe trahere pravam humorum diſpoſitionem, etſi ſuo modò utiles, & ſi maneant intra terminos remediis haud indigentes.

Hepatis morbi ſunt conjuncti cum ſummo periculo ob viſceris hujus nobilitatem, arctumque cum vita nexum, dolendumque eſt ea viſceris tam inſignis mala cum manifeſta fiunt, eamque in lucem prodeant, ut de illorum præſentia haud amplius dubitandum ſit, plerumque eſſe in ſtatu peſſimo, vixque ullam Medici admittente opem, tum verò, cum in principio ſuo ſunt, ac ſua quaſi parant rudimenta, ac radices figunt, quam maximè lateant, occultaque ſint adeò, ut quandoque de iis ne per ſomnium

nium quidem vel æger cogitet, vel Medicus, cum in iis initiis non tam in hepatis regione turbas ſenſibiles, moleſtiasquè exhibeant, ſed plerumque alibi per conſenſum nervorum, humorumquè, ſuam ludant tragœdiam, habent enim ſuos gradus quamplurimos, ac variationes inſignes. Nec rarò accuſatur hepar, ob exſerentia ſeſe in illius regione ac vicinia incommoda, quæ tamen ad ipſum illud viſcus minimè ſpectant, ſed vel reni, vel inteſtino, aut diaphragmati, meſenterio, imò abdominis muſculis, aliisve partibus accidunt. Unde etiam ſigna hepatis in tono ſuo labefactati ac debilitati, adeòque malè ſatis habentis, deſumere cogimur à ſignis ſatis incertis ac fallacibus, uti notorium eſt, quod petantur talia à colore cutis, ac facie potiſſimum, ab excretorum diverſa diſpoſitione, corporisque habitu, incremento, ac decremento, qui omnes ſignorum fontes communes ſunt tot aliis affectibus, ut nihil certi ſtatuere circa hepar ex illis liceat. Si enim acutè laboret hepar, fieri aliter non poteſt, quam ut in totam mox ſanguinis maſſam, corpusquè univerſum luſtræ diffundantur, febrequè continua ex ardeſcente jam non integrum eſt diſcernere domeſticum hepatis malum, latens ſub tantorum ſymptomatum impetu, vel ſaltim aliis æquè adſcribendum partibus: ac circa illas aggeſtionibus ſanguinis. Si verò chronicum ſit malum, illud tam occultè, lentèque, per cuniculos quaſi ſerpit, ut vel penitus lateat ad ἀκμὴν usque mali incurabilis, vel ſaltem dubiam ſui exiſtentiam obſcura quadam ſubinnuat lucula, vel umbra potius, & tardè quidem, cum tollere radices mali jam altius progreſſas, diffuſaſquè, non amplius liceat; vel ſi etiam cognoſcerentur talia mala, ita tamen comparata ſint, ut vim artis plerumque eludant, ſpernentquè omnem, paucis quibusdam moleſtiis exceptis, quæ ad hepar ferè ſolum non pertinent.

Nonnunquam enim in ipſo hepate initium mali eſt, ac primaria origo, nonnunquam autem aliunde ipſi demum imprimitur ac communicatur præcedentibus aliis queis tum demum hæc accedunt, morbis, tum febrilibus tum aliis. Semper tamen humorum vitia ſuberunt, ſanguis ea copia perluit hoc viſcus, ut non poſſit non omnem ſuam labem, craſinque illi communicare, lympha ea quoque abundantia in hepate ſecernitur, ut de illa æquè ac de ſanguine poſſit dici, eorum diſpoſitionem plurimum ab hepate pendere, malè ab illo pravè affecto affici, illudque viciſſim graviter ſæpiusque afficere; quod & de bile, ſecreto in hepate ſucco certum eſt, bilis enim & noxam ab hepate ſuam trahit, & mala ſua propria hepati imprimit viciſſim profundiſſimè. Omnes ergò hi humores

mores agunt variè in hepar, varièque ab eo patiuntur malè affecto.

Ex eo autem vix multum pro ſanatione morborum hepaticorum didiceris, quod ſectione cadaverum tam varia ejus detegantur vitia, ipſo ejus parenchymate nunc indurato, nunc palleſcente, ac livido, nunc corrupto, imò putredinoſo, hydatidum agmine, lymphaticorum vaſorum ſobole, conſperſum, tuberculis callofis, tophaceis, crudis, ac ſuppuratis, abſceſſiformibus repletum, in molem immenſam auctum, calculis quoque, imò vermibus obſitum; hæc enim omnia vivente ægro manent occulta, poſt mortem detecta nihil prodeſſe queunt, ſi prius autem vivoque ægro conjectura Medica erudita ſui ſuſpicionem inducant probabilibus detecta ſignis, ac ſymptomatibus, vix talia ſunt quæ ullam admittunt opem ſalutarem aut ſanationem radicalem ac conſtantem; pleraque etiam ſub finem demum chronicorum iſtorum morborum ita formata, iſtumque, in ſtatum mora ipſius mali detruſa ſunt, funeſti effectus latentis diù mali. De obſtructione Hepatis multus apud ægros, Medicoſque ſermo eſt, nec dubitandum eſt viſcus hoc nunc in paucioribus, nunc in pluribus parenchymatis ſui partibus obſtrui poſſe ac ſolere, ſcilicet poſſe & glanduloſos ejus acinos ac vaſculorum teneræ complicationes, & lymphatica queis obtegitur frequentiſſima vaſa, & bilariorum ductuum ramuli, vel ſanguiveha etiam vaſcula utriuſque generis obſtrui, ſive ob viſcidiorem ſanguinem, ac impura mucilagine imbutum, ſive ob pituitoſum lymphæ ſpiſſeſcentis mucum, aut tenacis gluten acre bilis, aut ob tartareas, quæ in tenuiſſimis à ſanguine dimiſſæ vaſculis tophacea viſcus infarciunt concretione, moleculas, quæ omnia in vaſculorum interſtitiis eò promptiùs hærent, atquè concreſcunt, quò elater fibrarum debilior, remiſſiorquè fuerit, & ad promovendos in circulo ſuo ſecretorio ſuccos robore ac vigore præditus fuerit minore. Quanquam in conjecturis plerumquè mali hujus agnitio ſubſiſtat, accuſatis obſtructionibus plerumque, haud inveniendis in viſcere, iis verò haud agnitis, quæ omnem ejus ambitum reverà multiplici viarum obſtaculo occupant.

Eadem incertitudo doloris eſt, non quà ſenſum ipſum, ſed quà locum, ſubjectumque doloris; ſit enim in latere dextro dolor gravativus in hypochondrio dextro, imò & conjunctus ille cum intumeſcentia quadam atque inflatione, erit juxta Semioticæ regulas ſuſpicio de dolore hepatis, qui forſan colo rectius, aut alii parti vel membranæ vicinæ adſcriberetur, coli enim tumorem faciliùs ligatura conſtringes, reprimesque dolorem inde natum, quàm hepatis dolorem; multo magis

ſi vagus ſit dolor, dextrum modò, mox ſiniſtrum occupans latus, quem eò minus adſcribes hepati, quò evidentius ad alias ſe extendit partes ac regiones; neque iſta tamen dicuntur, ac ſi dolores non poſſet pati hepar, de hoc enim dubium eſt nullum, ſed quoniam difficile eſt dolente illo hypochondrio præcisè determinare, an hepar doleat, cum tot aliæ partes ſenſiles eadem regione concludantur, quarumque dolor effectus poſt ſe trahit ratione periculi diverſiſſimos. Obtuſus ſanè dolor à mole grandeſcentis, obſtructiquè viſceris, ab humorum incompleta ſtagnatione ſeu tardiore per illud motu, nervorumque preſſorum torpore, obſtructiſque inæqualiter ductibus, & humorum ſimul juncta turgeſcentia aliquali poteſt omninò oriri, ſed poteſt is quoque eſſe à colo, per conſenſum à rene, aut alia parte vicina. Dolor acutus atque inflammatoriæ originis, rarior equidem, accidere omninò hepati poteſt, ſed & hic incertitudo perpetua eſt, ob diaphragmatis maximè viciniam. Alvus obſtructa, vel aliis laxior atque prona ad diarrhœas eo incertiori indicio allegabitur in doloribus hepaticæ regionis, quod cum hepate illa nexum haud habeant neceſſarium, ſaltem cum inteſtino majorem. Vomitus anxietate urgentes ingenti, ac nigricantes, non tam certitudinem affecti hepatis, quam periculi imminentis, quocunque etiam exiſtente mali ſubjecto indicant.

Agnoſcunt enim Authores in exquiſita etiam *hepatis inflammatione*, quæ vel in *hepatitide* univerſum occupat hepar, vel partem ejus in *vomica*, aut *abſceſſu* quodam cum majori evenit, exardeſcitque dolore, ac continua, acutaque febri, agnoſcunt, inquam, ſemioticæ Scriptores ſymptomata in hoc inflammatorio ſtatu hepatis eſſe pleuritidis æmula, ac pro pleuritide facilè haberi (adeò incerta eſt ſpecialior ac præciſa diagnoſis) cum tuſſis urgeat, punctorius, acutusque adſit dolor, ac difficultas inſignis reſpirationis, ardore ſe latius in latere extendente; neque verò ſemper jungitur tumor; ſitis autem maximè urget, ac vomitus quoque; urina flammea ac tincta valdè emittitur; Si quid verò adhuc valeant remedia in malo latente ac graviſſimo, id conſolationis tamen ſuppetit ægro, medicoque, etiam ea, quæ prudenter opponet exquiſitæ pleuritidi, quam mentitur tum occultior affectus, neque huc fore inepta aut inefficacia; venæ ſectio ſcilicet in principio morbi adhibita, bezoardica, blanda pectoralia, demulcentia, aperientia, diaphoretica fixiora, nitroſa, roborantia &c. Si verò de malo ſis certus per ſigna, Chirurgica tamen Abſceſſuum, ac vomicarum ad externa protuberan-

berantium apertio, iſtaque methodo ſanatio ſucceſſûs eſt rarioris, nec omnibus ſors D. *le Blanc*, *Miniſtri Gallici*, obtingit, plerumque enim ita prius invaluit Cachexia, aut necroſis in ſtatu acuto tam ſubitam inducit putredinem, ut aperto etiam abſceſſu omnia in pejus ruant, ac mors præſentanea inſtet. Cæterum abuſui Spiritus vini mala hepatis ſingula tranſcribuntur frequentius, iſta enim calida inebriamina adeò accendunt ſanguinem, aduruntque, obſtruunt & ſiccant viſcera, ut infauſta talia ſequantur abuſum illum ſymptomata; de violentiis externis nihil addemus, quæ omninò contundendo quoque graviter lædere hepar ac irritare queunt.

Celebris quoque eſt *Hepatis ſcirrhus*, atque induratio parenchymatis ejus, qui potius diuturnas, chronicasque viſceris obſtructiones infarctusque ſequitur, quàm hepatitidem atque inflammationem (etſi & hæc mortem non ſemper inferat, adeoque ad minimum poſſit abire in indurationem) adſcribitur à quibuſdam lymphaticorum vaſculorum criſpaturæ ſæpe juncta hydatidum geneſis, ad minimum iſtæ veſiculæ vaſorum illorum dilatationes haud malè referunt, tuberculorum verò durities glandularum ſubſidentiæ, mallem dicere, vel oppilationi, vel compreſſioni; quæ univerſalior facta viſceris augere molem ac vaſtiſſimas illi addere poterit ſcirrhoſas dimenſiones gelatinoſo viſcidoque ſero ſenſim ſiccato intra tubulos, quos diſtenderat, concretoque, conjunctis terreis multis ac tophaceis particulis inerti bili innexis arctius, & ſic in ſcirrhoſam indurari conſiſtentiam; facilè quoque ob identitatem ſucci vicinas quoque glandulas alluentis, illæ quoque in meſenterio augentur atque indureſcunt. Quod & in liene frequentius obſervatur. Pro ſtatu diverſo, graduque mali conveniunt aperientia, reſolventia, diaphoretica, depurantia ſanguinem, roborantia tonum, carminativa, diſcutientia, vulneraria, ac demulcentia, martialia, anticachectica; reſpiciendo ſemper ad ſtatum ſanguinis magis vel minus cacochymicum, humiditate vel prævalente, vel deficiente; calore vel eminentiore, vel depreſſo, &c. Acidulæ ſæpè admodùm proficuæ, non ſemper tutæ; maximè ſi læſio hepatis, vomicaque lateat &c. nec quicquam valent in tollenda induratione.

Herniam ad caput hoc referimus, utpote ad abdomen omni jure ſpectantem affectum; eſt verò illud vocabulum æquivocum, nunc pro vera hernia, nunc verò pro tumore alio impropriè ſumtum, qui eadem loca occupat; unde bronchocele, colli hernia in ſcrophulis

fundata

fundata ad hanc claſſem nullo planè jure aut reſpectu referri poteſt; vera autem hernia in ſcroto potiſſimum detenta eſt, ita tamen, ut & iſte locus admittat amplitudinem, cum enterocele, & enteroepiplocele à contento tumoris dicta vera hernia, ratione loci ſpecialioris ſit omphalocele, bubonocele, oſcheocele ſeu hernia umbilicalis, inguinalis, ac ſcroti; impropriè verò dictæ herniæ vocari ſolent hydrocele, pnevmatocele, ſarcocele, cirſocele, ſive hernia aquoſa, flatulenta, carnoſa, varicoſa; & hi ſcroti tumores propriè non ſunt herniæ.

Aquoſa autem dicta *hernia* non ſaltem in hydrope occurrit (uti paſſim practici loquuntur libri) in quo ſcrotum ſæpe diſtenditur in molem ſtupendam, & ad crepaturam quaſi uſque, ſed & per ſe ſine hydrope, ubi etiam facilius utiliusque admittit paracenteſin quam in hydrope, in quo adminiſtrata paracenteſis ſcroti raró ægrum à morte liberat, quandoque & eam promovet acceleratque, etſi etiam in hernia aquoſa ſine hydrope obvia paracenteſis non niſi palliativam imperfectamque promittat ſanationem, cum teſte experientia multiplici pluribus etiam vicibus iterum impleatur ſero ſcrotum, nova paracenteſi educendo, unde alii præferunt ſectionem, & ipſius loci, unde extillatio ſeri fit, cum vicinis partibus arctam coalitionem ſub recentis illius ſectionis prudenti ſanatione poſt ſuppurationem decentem, fonte ſic ab ipſis obſtructo fundamentis, cujus quædam obſervavimus exempla à Chirurgo hac ratione plenè ac conſtanter liberatorum. Semel enim apertis viis ruptiſque lymphaticis vaſculis, lympha facilè iterum ad easdem depluit cavitates, quo diuturna conſuetudine confluxit, ac ubi oſcula ſibi paravit quaſi temporis mora calloſa reddita, ſemperque novam ſtillantia lympham, niſi penitius iſta ablata calloſitate ex fundamentis coaleſcant, accreſcantque, recenti cicatrice vicinis membranis. *Carnoſa quoque hernia* aquoſæ haud raró conjungitur, imò & varicoſa, ab illa haud adeò diſtinguenda ſolicitè, etſi in una epididymides magis ac ſpermatica vaſa, in altera teſticulus ipſe afficiatur, mole eorum vel creſcente, vel nova ipſis excreſcentia adhærente atque adnata augmento variæ, & nonnunquam ſtupendæ magnitudinis; facilè autem fieri poteſt in partibus adeò teneris, ſenſilibus, mollibuſque, ut ſtaſes fiant humorum, rupturæ lymphaticorum, ex quibus extillans ſerum & ſtupendam in molem diverſis gradibus colligi poteſt, diſtento incredibiliter ſcroto, & contrahere acrimoniam ſtagnando, fibraſque arrodere, aut humectatione diuturna contribuere ad excreſcentias fibrarum, carneſque dehinc & luxuriantes, pro vario fibrarum nunc laxiorum, nunc

tensiorum statu, majori semper facto affluxu, ac stasi humorum, partes magis magisque augentium ac distendentium; etsi non semper conjungantur aquosa hernia & carnosa, neque enim aquosam vocaveris qualemcunque, quæ & in carnosis purè talibus adesse queat, humiditatem; carnosa verò pariter diversos magnitudinis, sed & duritiei gradus admittit, adeò ut & quandoque scirrhosam acquirat eam. Flatulenta quam vocant hernia, quamque infantibus sæpe evenire scribunt, ipso temporis tractu iterum absumendam, sola hac scroti infantilis flatulenta tensione ac repletione non absolvitur, sed adultis quoque solet evenire, quod à frigore potissimum observatum est, carminativis eam feliciter discutientibus, quæ internè externèque sedulò adhibita incarceratos istos halitus flatusque potenter dissipant. Vera autem & propriè dicta hernia dicit tumorem ex abdomine ortum ac prodeuntem, enatumque vel in alterutro inguine, vel descendente ad scrotum illudque vel in utroque latere, vel in alterutro saltem occupante, dum scilicet intestini portio, relaxatis processibus peritonæi protruditur, vel sola, vel cum omenti portione.

Fit sæpe talis processuum dilatatio, intestinique prolapsus subitò & uno quasi impetu, sensibili etiam punctura ac quasi scissione quandoque percepta, vel pedetentim, motu progressuque tardiori, incrementa successivè capiens, ab exiguis sæpe initiis, vix avellanæ magnitudinem excedentibus, auctis dein ad columbini, quin & gallinacei ovi, imò & longè majorem molem, quæ quandoque in malo diuturno ac immodico vel capitis excedat magnitudinem, imò plurimum excedat, retracto genitali membro, ut vix conspici id queat, quod tum in hydrope, tum in hydrocele æque fit. Eadem verò & producunt hoc malum & augent, clamores, tusses, vomitus, ponderum elevationes, motus corporis enormes, externæ injuriæ, lapsus, equitatio incongrua &c. Frequens quoque infantum malum, sed facilius tollendum ligatura apta; quò & conferre credunt mulierculæ transplantationes varias; Neque viri ac adulti ullius ætatis excipiuntur, frequentiori tamen existente inguinali ac scroti hernia, præ umbilicali; quæ æquè ac alia in aliis abdominis locis sexui utrique evenire etiam potest, cumprimis mulieribus à difficili partu. &c. Mollis est tumor herniosus, scilicet in certo suo statu, ubi inclusum intestinum non nimis infarctum, incarceratum, vel intusum est in angustias, ceditque pressioni introrsum factæ prudenti ac commodæ, siquidem cedere possit, nec stricta nimis sint vel impedita loca, per quæ debent regredi, maximè in supino ægri situ, pedibus magis elevatis locato,

cato, ubi ſæpe ſponte retrocedit, vel intro adigi manu facilè poteſt, ſæpe cum murmuribus ac fluctuationibus, quæ & percipiuntur in novo paſſim egreſſu & prolapſu, facilè enim erecto, commotoque fortius corpore iterum elabitur, non metuendo ſolum inde incommodo, ſed potiſſimum periculo ſummo, neque ſit ſecurus æger, ſi talis hernia non ſtatim elabatur, nec ſemper compareat, ſolet enim pro diverſo relaxationis in proceſſu ſtatu ac gradu inteſtinorumque diſpoſitione varia ac inflatione, non æquali ratione id contingere; nunquam tamen fidat æger illis facilibus egreſſibus, ingreſſibusque, eſt enim imminetque hora incerta, qua prolapſum arte nulla, fomento nullo, vel enchireſi Chirurgica reponere valeas, uti forſan prius ſæpe factum eſt; hinc præſtat perpetuò ligatura commoda eſſe munitum, nec eam facilè deponere, ac talis præcipuè requiritur machina, quæ inter quosvis femoris motus ſitusque applicet proceſſui lamina elaſtica mediante commodum obſtaculum, ut nunquam libera ſit via. Interim inter decumbendum minus erit prolapſus timendus, à paſtu autem, aſſumtis maximè cibis flatulentis, fermenteſcente cereviſia, adſtricta alvo, turgentibus urgentibusque flatulentiis, & à frigore metuendum cavendumque eſt magis. Si reponi amplius non poſſint, præ foribus mors eſt, inflammatione mox accedente ac frigore extremorum, convulſivisque tandem motibus: Emollientia primum in reponendo egregia ſunt; internè carminativa, reſolventia, diſcutientia, traumatica, conſolidantia, adſtringentia commendantur, unà cum decubitu quieto, quæ tamen omnia ſine emplaſtro tenaci commodaque deligatione ulteriorem impediente, præprimis mediante Elatere, prolapſum parum efficient; à compreſſionibus violentis cavendum: ad ſectiones non facilè accedendum.

Nobiliſſimo Dn. Licentiato

S. P. D.

PRÆSES.

REdit labor actus in orbem! nec ſinit TE eſſe immemorem Veteris Inſtituti Divinæ nutus providentiæ. Primis ſtatim Adoleſcentiæ annis

phar-

pharmaceuticæ arti navasti operam diligentissimam, abreptus verò amplioribus saluberrimæ artis deliciis Medicum Studium duobus jam abhinc lustris aggressus es, ejusque studium per vastissima artis profundæ spatia tum in Argentoratensi Lyceo, tum & in Alma hac Studiorum Matre alacriter decurristi; Ansam dehinc in Austria, Hungariaque, nactus exoptatissimam provehendi Studia Tua, eorumque pleniorem attingendi maturitatem: donec felicibus auspiciis redux in Patriam, ad Pharmaciæ simul redis penetralia, Tuâque Officinam in Inclyta Esslingensium Republica Pharmaceuticam cura atque attentione dignaris. Omni scil. Artis saluberrimæ apparatu instructus etiam hanc ejus partem Tuæ potissimùm sedulitatis elegisti exercitium. Cedant isti conatus feliciter! Nosti enim molem rerum hîc maxima obviarum varietate. Laboramus, non inopia quadam ac defectu remediorum, sed copiâ, selectum reddente perdifficilem. Et Galenica & Chymica, quæ in amplissimam hodiè artem coaluêre, pharmaca excrevêre in immensum. Lynceus hîc sit oportet, quisquis in ista farragine recto incedens tramite seligit tutiora, certioraque. Latet hîc quoque vanæ plurimum persuasionis, suspenditur hedera haud raro quisquiliis, & consuetudinum, opinionumque, Tyrannis

rannis etiam in thecis pharmacorum, uti in vanitate veſtium, atque in omnibus mortalium rebus violenter regnat. Sed benè eſt! Regnum hoc rarò diuturnum eſt! Quod citò fit, citò perit. Aliâs ſane obrueremur elogiis fictis ſuperbientium vana commendatione pharmacorum. Genſing Sinenſium, eorum Putſiuk, Mongos Radix, Moringa Malabarica, natumque ex Tethiis, Holothuriisque Belilli, celeberrima primùm, jam quaſi evaneſcunt, antequam ferè ſint exorta. Eadem Liquetaiæ, Pareirabravæ, Kermes mineralis, aliorumque plurium ſors fuit. Wakakam, Baniliæ Elæoſaccharum, corticem Mecaſuchil ſ. Baniliæ æmulum, Extractumque Thee Boy luxui Hiſpanorum relinquimus. Quid Indica Gentiana in Febribus, Catacambræ Trochiſci valeant in Hæmoptyſi, in Ictero Saia Radix, virtute Anodyna Cortex Jubaba, Oleum Hupo anthelmintica, tempus docebit, fidaque experientia; cui & relinquimus præſtantiam Cipo di Cameras ſeu ſanguineæ Hypecacoanhæ, novum antidyſentericum nuces Ind. amaras, Vires olei Cajaputi in expellendis ſecundinis lochiisque, Balſami Rakaſira præ Copayvæ Balſamo in Gonorrhœa virtutem, atque albi Peruvianorum Balſami ſumma elogia; maximè Terræ Tanzuc Sinenſis Bezoardicæ ſtupendam vim, quæ ſuſpecta meritò eſt, cum monito Ill.

Kœle-

Kœleſeri de Kereſeer Cel. D.Schendo van der Beck Mercurium in hac Maſſâ auro junctum, atque Euphorbium & gummi guttæ detexit. Abſit verò ut iſta in opprobrium dicamus exoticorum, quibus tantum debet Ars ſalutaris, commendàre ſaltem diſcentibus circumſpectionem animus eſt, ne promiſcuè credant magnificis, queis ornari nova ſolent, elogiis. Norunt quippe Exemplo Herbariorum quam faciles ſint Scriptores in exaltandis viribus ſimplicium; nec deerit qui vel ex Urtica Panaceam faciat; eadem exoticorum, cùm primùm Europæ inferuntur, ſors hactenus fuit, quorùm pleraque iſtas, queis cumulantur, laudes haud diu ſuſtinent integras. Solus ferè Peruvianus Cortex ſatis necdum eſt vel laudatus, vel commendatus, ſequiturque eum paſſibus non æquis affinis Caſcarillæ Cortex, utrique abuſus Vulgi, & quorundam zelus (at ille non κατ' ἐπίγνωσιν) inurere labem tentavit, ea tamen non obſtante prudenti uſu, methodoque effert Cortex inter alia exotica mira quadam dignitate Caput,

Quantum lenta ſolent inter Viburna Cupreſſi.

Sed retraho ex ſpiſſa hac Exoticorum Sylvâ pedem, calamumque! ac Tibi, Nobiliſſime Dn. Licentiate ex animo gratulor, apprecorque felicem deſtinationum Tuarum proſperrimumque ultra vota ſucceſſum. Vale!